

عوامل مؤثر بر انتخاب رشته در دانشجویان پرستاری تازه وارد دانشگاه علوم پزشکی کرمان

عباس عباسزاده، فریبا برهانی، محدثه محسن‌پور*

چکیده

مقدمه: بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری می‌تواند در شناخت و تقویت انگیزه‌های ورود به این حرفه کمک کند. این مطالعه با هدف تعیین عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری در دانشجویان تازه وارد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شده است.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی مقطعی، با روش سرشماری کلیه دانشجویان تازه وارد پرستاری دانشگاه علوم پزشکی کرمان (۸۲ نفر) وارد مطالعه شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه پژوهشگرساخته بود. داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری تی مستقل، تی زوج، و آنالیز واریانس برای داده‌های مکرر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: از نظر دانشجویان شرکت کننده در پژوهش، مؤثرترین عامل در انتخاب رشته پرستاری، «علاقه به کمک به مردم» و کمترین تأثیر مربوط به «تجربه کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل» بود. عوامل فردی و حرفه‌ای، مؤثرترین علت در انتخاب رشته پرستاری بیان شدند. مقایسه تأثیر سه حیطه عوامل فردی (۶۱/۶۷ درصد)، محیطی (۳۸ درصد) و حرفه‌ای (۶۲/۳۳ درصد) در انتخاب رشته دانشجویان تفاوت آماری معنادار نشان داد ($P < 0.001$).

نتیجه‌گیری: توجه یکسان دانشجویان به عوامل فردی و حرفه‌ای در انتخاب رشته در مقایسه با تأثیر کمتر عوامل محیطی، نشان از آن دارد که داوطلبان در انتخاب رشته بیش از آنکه تحت تأثیر عوامل بیرونی (نا به جا) باشند، علایق خود و ویژگی‌های حرفه را مبنا قرار داده‌اند. تأثیر زیاد عوامل حرفه‌ای نشان می‌دهد با اصلاح این عوامل، می‌توان ورود دانشجویان علاقه‌مند و با انگیزه به این حرفه را افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: انتخاب رشته، پرستاری، هدایت تحصیلی، انگیزش تحصیلی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / آذر ۱۳۹۰؛ ۱۱(۶): ۶۰۰ تا ۶۰۸

مقدمه

جستجوی آگاهانه اطلاعات در مورد رشته‌های دانشگاهی قبل از انتخاب رشته می‌تواند در رضایت از تحصیل و موفقیت دانشجویان تأثیر بگذارد و از طرف دیگر زمینه تعهد به حرفه مرتبط با رشته تحصیلی آنها را که در آینده اختیار خواهند کرد، فراهم کند (۱). عوامل مؤثر بر انتخاب رشته عواملی هستند که تصویری از یک حرفه ایجاد می‌کنند که منجر به انتخاب

* نویسنده مسؤول: محدثه محسن‌پور (مربی)، گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، سبزوار، ایران.

mohsenpour_m81@yahoo.com

دکتر عباس عباسزاده (دانشیار)، گروه پرستاری داخلی جراحی و مرکز تحقیقات فیزیولوژی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

(aabasazadeh@hotmail.com)، دکتر فریبا برهانی (استادیار)، گروه پرستاری بزرگسالان، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

(faribaborhani@msn.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۱۰/۲۹، تاریخ اصلاح: ۹۰/۷/۲۳، تاریخ پذیرش: ۹۰/۷/۲۵

پزشکی تهران بررسی شده است (۸). این مطالعه عوامل ترک حرفه را بررسی کرده و به عوامل مثبتی که سبب انتخاب آن می‌شود اشاره نکرده است. ادیب و دیانتی تنها در یک سؤال چندگزینه‌ای، چند عامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری را به اختصار بررسی کرده‌اند (۹).

دانستن عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری برای ارتقای انگیزه‌های ورود به این حرفه و پیشگیری از کمبود در پرستاران شاغل ضروری است. این مطالعه با هدف بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری در دانشجویان تازه وارد دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شده است.

روش‌ها

در این پژوهش توصیفی مقطعی، از کلیه دانشجویان جدیدالورود پرستاری سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان که ۸۲ نفر بودند، دعوت شد تا در مطالعه شرکت نمایند. دانشکده‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان شامل دانشکده‌های پرستاری و مامایی رازی کرمان، بم و زرنند بودند که در دوره روزانه و ورودی مهرماه دانشجوی می‌پذیرند. روش نمونه‌گیری سرشماری بوده و کلیه دانشجویان دعوت به شرکت در مطالعه شدند؛ لذا نمونه پژوهش مساوی جامعه پژوهش بود.

جهت تهیه ابزار جمع‌آوری اطلاعات با بررسی و مرور مقالات مشابه (۱۱-۳) پرسشنامه‌ای تنظیم شد. در پرسشنامه ۲۱ عامل به عنوان عوامل مؤثر بر انتخاب رشته مشخص گردید و از دانشجویان خواسته شد میزان تأثیر هر عامل را در چهار گزینه (چهار سر یک طیف) از صفر تا ۱۰۰ درصد علامت بزنند. برای درک بهتر شرکت‌کنندگان در مطالعه، فاصله در چهار گزینه زیاد، متوسط، کم و بی‌تأثیر طبقه‌بندی شد. هرکدام از عوامل در یکی از سه گروه عوامل فردی (با ۶ گویه)،

آن شغل توسط افراد می‌شوند. بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری می‌تواند در شناخت و تقویت انگیزه‌های ورود به این رشته کمک کند (۲). برای بحث بیشتر در مورد استخدام، پیشرفت و حفظ پرستاران در این شغل، لازم است عوامل مؤثر بر انتخاب این حرفه شناخته شود (۳). زایسبرگ و برری در آمریکا در مردان، مؤثرترین عامل را، عوامل موجود در دسته بقا (عوامل اقتصادی) بیان می‌کند و در زنان تشویق دیگران را مؤثرتر می‌داند (۳). شرکت‌کنندگان در مطالعه مونی و همکاران مهم‌ترین عامل را علاقه به کمک به مردم ذکر نمودند (۴). میرز و همکارانش روشنی خدمات پرستاری را عامل مثبت در انتخاب رشته می‌دانند و بیان می‌کنند افراد در انتخاب رشته به عواملی نظیر ارزش‌های حرفه‌ای و پاداش‌ها و تناسب علایق و خصوصیات نیز توجه دارند (۵). لای و همکاران نیز در یک مطالعه کوهورت، تغییرات علاقه به پرستاری را بررسی کرده‌اند (۶). بر اساس نتایج ایشان، با پیشرفت سالهای تحصیل، علاقه دانشجویان به پرستاری افزایش یافته و مهم‌ترین عوامل پیش‌بینی کننده در ابقای ایشان در رشته، احساس حمایت از سوی پرسنل پرستاری، تجربه قبلی بیماری در خود فرد، و درک ارزشمندی رشته پرستاری بوده است. در ایران عباس‌پور و حسن‌زاده با استفاده از پرسشنامه پژوهشگر ساخته در تربت حیدریه برخی از عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری را در دانشجویان بررسی کرده‌اند (۷). این پژوهش عوامل محدودی را در انتخاب رشته پرستاری میان دانشجویان ورودی‌های مختلف در یک دانشکده بررسی کرده است. نمونه این مطالعه محدود به ورودی‌های چهار سال بوده که می‌تواند تحت تأثیر گذشت زمان یا تحصیل در رشته، عوامل بیان شده را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین در مطالعه جولایی و همکاران نظرات دانشجویان نسبت به حرفه پرستاری و دلایل ترک آن در دانشگاه‌های علوم

نتایج

در مجموع ۸۲ نفر در مطالعه شرکت نمودند و میزان بازگشت پرسشنامه ۱۰۰ درصد بود. میانگین سن شرکت‌کنندگان $18/92 \pm 1/63$ بود و اکثراً زن بودند (جدول ۱). بیشترین دلیل انتخاب رشته پرستاری در نمونه پژوهش، «علاقه به کمک به مردم» و کمترین عامل «تجربه کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل» بوده است (نمودار ۱). مقایسه میانگین درصد تأثیر سه حیطه عوامل فردی ($61/67$ درصد)، محیطی (38 درصد) و حرفه‌ای ($62/33$ درصد) با آزمون آنالیز واریانس برای داده‌های مکرر تفاوت آماری معناداری نشان داد ($P < 0/001$). همچنین مقایسه دو به دو حیطه‌ها با آزمون تی زوج تفاوت معناداری در مقایسه عوامل محیطی با هر دو گروه دیگر (عوامل فردی و حرفه‌ای) نشان داد ($P < 0/001$). در مقایسه عوامل حرفه‌ای و فردی تفاوت آماری معناداری مشاهده نشد. میانگین و انحراف معیار درصد تأثیر عوامل فردی $61/67 \pm 5/1$ ، عوامل محیطی $38 \pm 4/6$ و عوامل فردی $62/33 \pm 5/7$ بود.

در مقایسه عوامل مؤثر بر انتخاب رشته بر حسب متغیرهای دموگرافیک جمعیت پژوهش، در مواردی که دسته‌بندی عوامل در دو دسته انجام شده بود، مقایسه با آزمون آماری تی مستقل و در سایر موارد که دسته‌بندی در بیشتر از دو دسته انجام شده بود، مقایسه‌ها با آزمون آنالیز واریانس انجام گردید. در نتیجه دانشجویانی که سطح اطلاعات خود را بالا و متوسط ارزیابی کرده بودند، دانشجویان غیربومی، کسانی که معدل بالای ۱۷ داشتند، دانشجویان شهر زرد و آنهایی که تجربه کار درمانی داشتند برخی عوامل را (که در هر مورد در جدول ۱ به این عوامل و سطح معناداری اختلاف آماری مشاهده شده اشاره شده است) بیشتر مؤثر دانستند (جدول ۱). دانشجویانی که تحصیلات مادرانشان دانشگاهی بود

حرفه‌ای (با ۷ گویه) و محیطی (با ۸ گویه) دسته‌بندی شد. در این دسته‌بندی عوامل حرفه‌ای، عواملی در درون حرفه هستند، که توجه فرد را به انتخاب حرفه موردنظر جلب می‌کنند. این عوامل را می‌توان جاذبه‌های آن حرفه دانست که با اطلاعات فرد از آن مرتبط است. عوامل فردی، عواملی هستند در خود فرد، که شخص را به سمت شغل موردنظر سوق می‌دهد. این عوامل به شناخت فرد از خودش و تا حدودی حرفه موردنظر، بستگی دارد و بالاخره عوامل محیطی، عواملی در جامعه افراد هستند که آنها را به انتخاب حرفه سوق می‌دهند.

روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با استفاده از نظرات استادان متخصص تأیید شد. جهت تعیین پایایی، پرسشنامه در نمونه ۲۰ نفره در دانشکده پرستاری و مامایی رازی شهر کرمان اجرا و ضریب آلفای کرونباخ $0/85$ محاسبه شد. جمع‌آوری اطلاعات در ماه اول تحصیل و قبل از آغاز دروس مرتبط با پرستاری، در یکی از جلسات دروس علوم پایه، بعد از هماهنگی و کسب اجازه از اداره آموزش دانشکده و استاد آن درس انجام شد. به این منظور پژوهشگر در کلاس حاضر و بعد از معرفی خود و پژوهش، بیان اهداف، داوطلبانه بودن شرکت در مطالعه برای دانشجویان، حفظ محرمانه بودن اطلاعات و بی‌نام بودن پرسشنامه‌ها، از کلیه آنان برای حضور در مطالعه دعوت به عمل آورد. پرسشنامه در میان دانشجویانی که مایل به شرکت در مطالعه بودند (کلیه دانشجویان) توزیع و برگردانده شد.

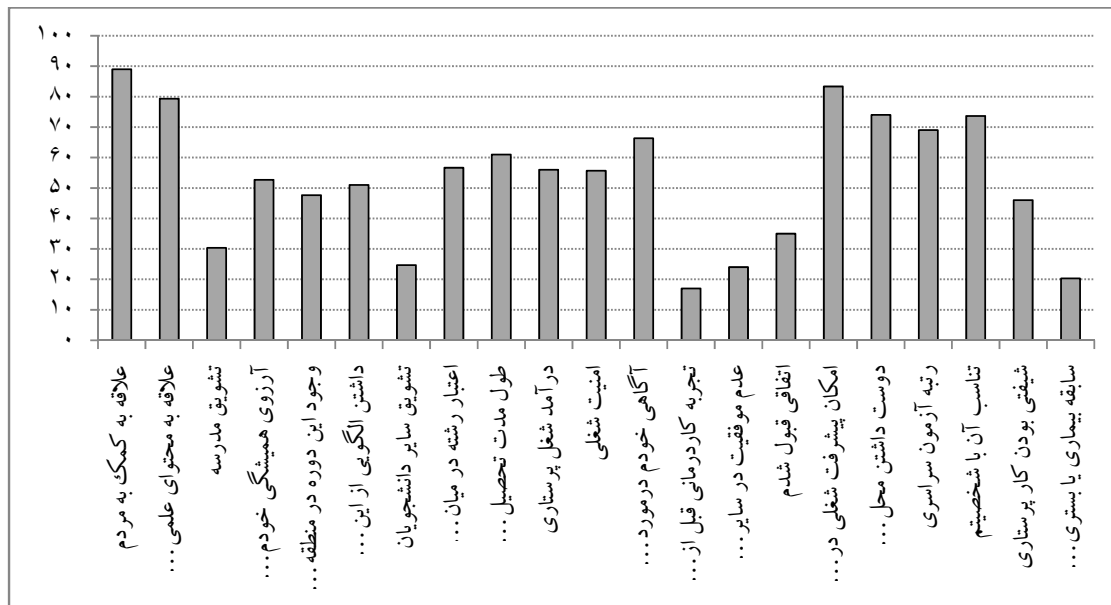
داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-17 و همچنین با استفاده از آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون‌های آماری تی مستقل، تی زوج، و آنالیز واریانس برای داده‌های مکرر) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

کمتر به عوامل فردی توجه داشتند و دانشجویان مشغول به تحصیل در شهر بم تأثیر رتبه آزمون سراسری را در انتخاب رشته مؤثرتر دانسته بودند. همچنین، مردان بیشتر از زنان سابقه بیماری و بستری و زنان بیشتر از مردان علاقه به محتوای علمی را در انتخاب رشته پرستاری مؤثر گزارش کردند (جدول ۱).

جدول ۱: خلاصه مقایسه عوامل مؤثر بر انتخاب رشته بر حسب متغیرهای دموگرافیک دانشجویان تازه وارد پرستاری سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان

متغیر، سطوح آن و فراوانی مطلق و نسبی هر سطح متغیر	جمع تعداد	آزمون مورد استفاده و عامل (عوامل) مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری که بر حسب متغیر معنادار شده است (اند).
سطح اطلاعات بالا: ۵۴ (٪۶۶/۷)؛ متوسط: ۱۷ (٪۲۱)؛ پایین: ۲ (٪۲/۵)	۸۱	آنالیز واریانس آگاهی خودم در مورد این شغل*، تجربه کار درمانی قبل از اشتغال به تحصیل**، عوامل فردی***
جنس مرد: ۳۲ (٪۳۹)؛ زن: ۵۰ (٪۶۱)	۸۲	تی مستقل علاقه به محتوای علمی رشته**، سابقه بیماری یا بستری در بیمارستان**
سکونت بومی: ۶۱ (٪۷۶/۵)؛ غیر بومی: ۱۹ (٪۲۳/۵)	۸۰	تی مستقل داشتن الگوهایی از این رشته در اطرافیان**
تحصیلات پدر کمتر از دبیرستان: ۴۲ (٪۵۳/۲)؛ دبیرستان: ۲۳ (٪۲۹/۱)؛ دانشگاهی: ۱۴ (٪۱۷/۷)	۷۹	آنالیز واریانس -
تحصیلات مادر کمتر از دبیرستان: ۴۶ (٪۷۵/۵)؛ دبیرستان: ۲۵ (٪۳۱/۳)؛ دانشگاهی: ۹ (٪۱۱/۲)	۸۰	آنالیز واریانس عوامل فردی**
وضعیت تأهل مجرد: ۷۷ (٪۹۳/۹)؛ متأهل: ۵ (٪۶/۱)	۸۲	تی مستقل -
دانشکده بم: ۲۵ (٪۳۰/۵)؛ زرنند: ۲۱ (٪۲۵/۶)؛ کرمان: ۳۶ (٪۴۳/۹)	۸۲	آنالیز واریانس علاقه به محتوای علمی رشته**، تناسب آن با شخصیت**، رتبه آزمون سراسری**، دوست داشتن محل خدمت***، آرزوی همیشگی خودم بوده است***،
سابقه کاری داشتند: ۵ (٪۶/۳)؛ نداشتند: ۷۴ (٪۹۳/۷)	۷۹	تی مستقل تجربه کار درمانی قبلی*
معدل دیپلم بیشتر از ۱۷: ۳۶ (٪۴۵)؛ کمتر و مساوی ۱۷: ۴۴ (٪۵۵)	۸۰	تی مستقل علاقه به محتوای علمی رشته**
دفعات شرکت در کنکور یک بار: ۵۶ (٪۷۰)؛ دو بار: ۱۸ (٪۲۲/۵)؛ سه بار: ۳ (٪۳/۷۵)؛ چهار بار: ۳ (٪۳/۷۵)	۸۰	آنالیز واریانس -

$P < 0.01$ * $P < 0.05$ ** $P < 0.001$ ***

نمودار ۱: میانگین درصد تأثیر عوامل مؤثر بر انتخاب رشته از دیدگاه دانشجویان جدیدالورود پرستاری سال ۱۳۸۷ دانشگاه علوم پزشکی کرمان

بحث

نداشته است. این در حالی است که در مطالعه ادیب و دیانتي، میزان شناخت دانشجویان از رشته را در ۱۱/۵ درصد افراد در حد شناخت کافی، ۴۰/۴ درصد در حد تصویر نزدیک پزشکی، ۱۷/۳ درصد کمبود اطلاعات و ۳۰/۸ درصد فقدان اطلاعات گزارش شده است (۹). در مطالعه دیگری ۶۹ درصد دانشجویان موافق ترک پرستاری بوده و آن را با تصورات قبل از انتخاب رشته همخوان ارزیابی نکرده‌اند و آن را به عنوان یکی از دلایل ترک رشته پرستاری معرفی کرده‌اند (۸). این تفاوت می‌تواند ناشی از نوع سؤال پرسیده شده از دانشجویان در مطالعه ادیب و دیانتي یا تفاوت هدف مطالعه حاضر با دو مطالعه یاد شده (۹ و ۷) یا تفاوت محیط انجام مطالعه باشد. نکته قابل توجه این است که این دو مطالعه همزمان و در تهران انجام شده‌اند (۹ و ۷). البته برگشت پرسشنامه در مطالعه ادیب و دیانتي ۶۸ درصد گزارش شده که درصد قابل توجهی پرسشنامه را بازگشت نداده‌اند؛ این موضوع می‌تواند نتایج مطالعه آنان را تحت تأثیر قرار داده باشد (۹).

این مطالعه در مجموع تصویری از عوامل مؤثر در انتخاب رشته پرستاری را در دانشجویان این رشته نشان می‌دهد. عوامل فردی و حرفه‌ای بیشترین تأثیر را در انتخاب رشته پرستاری داشته‌اند و اثر عوامل محیطی کمتر بوده است. در بررسی جداگانه عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری، عامل علاقه کمک به مردم از بیشترین تأثیر و عواملی نظیر «سابقه بستری و یا کار درمانی، عدم موفقیت در سایر رشته‌ها و تشویق سایرین» کمترین تأثیر را داشته است. بر اساس نتایج به دست آمده، دانشجویان مورد بررسی شناخت نسبتاً مناسبی از رشته پرستاری بیان کرده‌اند. به طوری که ۷۱ درصد آنان اطلاعات قبلی خود از این رشته را متوسط به بالا ارزیابی نموده‌اند. در مطالعه مشابه در سال ۱۳۸۷ (همزمان با مطالعه حاضر) در تربت حیدریه ۷۰/۵ درصد دانشجویان ذکر کرده‌اند که در صورت فرصت مجدد باز همین رشته را انتخاب خواهند کرد (۷). به عبارتی تصورشان از این حرفه به عنوان بهترین انتخاب تغییری

بالا بودن اطلاعات نسبت به رشته انتخابی می‌تواند تأثیر مفیدی در ارتباط با عوامل مؤثر بر انتخاب رشته داشته باشد؛ همان‌طور که دانشجویانی که سطح اطلاعات خود را از رشته پرستاری بالا و متوسط ارزیابی کرده‌اند، به عوامل فردی نیز بیشتر توجه داشته‌اند و این تفاوت بین گروه‌ها معنادار بوده است (جدول ۱). میرز و همکاران روشنی خدمات پرستاری را عامل مثبتی در انتخاب آن توسط افراد معرفی و تأکید می‌کند. داوطلبان برای انتخاب شغل، به تناسب علایق و خصوصیات و ارزش‌های حرفه‌ای و پاداش‌ها نیز توجه می‌کنند (۵). شرکت‌کنندگان در مطالعه مونی و همکاران اطلاع از حرفه را عامل مهمی بیان کرده‌اند و در مورد تأثیر مثبت یا منفی رسانه‌ها در اطلاع‌رسانی، اختلاف نظر داشتند. اما در مطالعه حاضر تنها یک نفر در جواب به عوامل مؤثر در بخش سایر موارد به تأثیر رسانه اشاره کرده که قابل اغماض است (۴). ادیب و دیانتی در کاشان و تهران در همان مطالعه که به بررسی تناسب شخصیت دانشجویان پرستاری با این رشته می‌پردازد در یک سؤال چندگزینه‌ای انگیزه دانشجویان را در انتخاب رشته پرستاری جویا شده‌اند. ورود به دانشگاه، تصور ادامه تحصیل در رشته پزشکی، یافتن شغل، عدم دقت در انتخاب رشته، خدمت به انسان‌ها و انتخاب رشته توسط دیگران، گزینه‌های این سؤال‌اند که دو مورد اول بیشترین تأثیر را داشته و ۸۳ درصد از شرکت‌کنندگان به این سؤال پاسخ داده‌اند (۹). به نظر می‌رسد این نوع سؤال در بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری زیاد مناسب نمی‌باشد. موارد مشابه عوامل ذکر شده مثل «اتفاقی قبول شدم» به جای «عدم دقت در انتخاب»، «عدم موفقیت در سایر رشته‌ها» به جای «ورود به دانشگاه»، کارشناسی بودن و تشویق دیگران در مطالعه حاضر بررسی شده است که تأثیر کمی برای آنها ذکر شده است. در مطالعه ادیب و دیانتی هیچ گزینه مثبتی جز خدمت به انسان‌ها برای این سؤال وجود ندارد. بدین ترتیب این‌گونه القا می‌گردد که

جنبه‌های مثبت و عوامل ارزشمندی برای انتخاب رشته تصور نشده است. شاید به همین دلیل برخی از شرکت‌کنندگان به این سؤال جواب نداده‌اند. به هر صورت با وجود برگشت پایین پرسشنامه و میزان بالای بی‌پاسخ ماندن این سؤال در مطالعه، نتایج موردنظر را نمی‌توان چندان معتبر دانست (۹).

زایسبرگ و برری در آمریکا، عامل «تشویق دیگران» را در زنان مؤثرتر بیان کرده‌اند (۳)؛ در حالی که در مطالعه حاضر تفاوت معناداری بین دو جنس از این لحاظ مشاهده نشد. در ضمن عامل تشویق دیگران در مطالعه حاضر در رتبه هجدهم قرار دارد. در مطالعه عباس‌پور و حسن‌زاده برای تشویق اجتماع و مدرسه تأثیر کمی گزارش شده است (۷). مردان نیز در مطالعه مونی مواردی نظیر «عدم موفقیت در سایر رشته‌ها»، «امنیت شغلی»، «اعتبار حرفه»، «درآمد» و «امکان رهبری گروه» را مؤثرتر دانسته‌اند (۴)؛ اما در بررسی حاضر، عوامل مذکور چندان مورد توجه شرکت‌کنندگان نبوده و جایگاه متوسطی داشتند. در مطالعه مشابه در ایران مسائل اقتصادی ۲۷ درصد و موقعیت اجتماعی ۹ درصد در انتخاب این رشته مؤثر بوده است (۷)؛ که با مطالعه حاضر همخوان است.

تفاوت در مطالعات خارجی و داخلی می‌تواند ناشی از تفاوت فرهنگ‌ها و جایگاه متفاوت حرفه و تفاوت دستمزدها باشد. دانشجویان متأهل عواملی نظیر «امنیت شغلی»، «دوست داشتن محل خدمت»، «آرزوی همیشگی خودم بوده است» و «تناسب آن با شخصیت» را مؤثرتر دانسته‌اند؛ در حالی که مجردین عواملی نظیر «رتبه آزمون سراسری»، «عدم موفقیت در سایر رشته‌ها»، «علاقه به کمک به مردم» و «علاقه به محتوای علمی رشته» را مؤثرتر بیان کرده‌اند؛ البته، مقایسه میانگین عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری در نمونه پژوهش بر حسب وضعیت تأهل تفاوت آماری معناداری نشان نداد. اما این تفاوت در میانگین‌ها شاید نشان دهنده این

کار درمانی یا بستری در بیمارستان را داشته‌اند، امکان مقایسه عوامل مؤثر بر اساس این قبیل متغیرها را نمی‌دهد. پیشنهاد می‌شود با توجه به نتایج مطالعه حاضر و مقایسه آن با مطالعات انجام شده داخلی و خارجی، مطالعات گسترده‌تر در این زمینه ادامه یابد.

نتیجه‌گیری

توجه یکسان دانشجویان به عوامل فردی و حرفه‌ای و کم بودن تأثیر عوامل محیطی نسبت به آن، نشان‌دهنده این است که تصمیم‌گیری داوطلبان به انتخاب رشته پرستاری بیشتر از آنکه تحت تأثیر عوامل خارجی باشد به روحیات و علایق آنها وابسته است؛ این یافته امیدوارکننده است. همچنین توجه افراد به عوامل حرفه‌ای که راحت‌تر از سایر عوامل قابل تغییر هستند، نشان می‌دهد با دست‌کاری این عوامل، می‌توان انگیزه افراد را برای ورود به حرفه‌های سختی نظیر پرستاری تقویت نمود. یافته‌های این پژوهش می‌تواند برای اساتید مشاور رشته پرستاری در شناسایی علایق و انگیزه‌های ادامه تحصیل و کمک به هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در انتخاب آگاهانه رشته پرستاری مؤثر باشد و برای پژوهشگران این حیطه موضوعاتی برای تحقیق بیشتر فراهم آورد.

قدردانی

در پایان از همکاران و دانشجویان دانشکده‌های پرستاری شهرستان‌های کرمان، بم و زرنده که در جمع‌آوری داده‌های پژوهش ما را یاری نمودند تقدیر می‌نماییم.

موضوع باشد که احتمالاً افراد متاهل دقت بیشتری در انتخاب رشته دارند. قضاوت در این زمینه نیاز به مطالعات بیشتر و قوی‌تری دارد. همان‌گونه که از ذات رشته پرستاری بر می‌آید به نظر می‌رسد عامل کمک کردن به مردم و مراقبت از آنها نقش مهمی در انتخاب این رشته توسط داوطلبان داشته باشد. در مطالعه حاضر این عامل مهم‌ترین نقش را در انتخاب رشته پرستاری داشته است. در مطالعه مشابه در ایران این عامل با ۸۲ درصد بیشترین تأثیر را در انتخاب رشته پرستاری داشته است (۷). شرکت‌کنندگان در مطالعه مونی و همکاران در ایرلند نیز اولین عامل را علاقه به مراقبت و کمک به انسان‌ها بیان کرده‌اند (۴). در مطالعه مونی و همکارانش، به عواملی نظیر امنیت شغلی، تجربه قبلی و عدم موفقیت در سایر رشته‌ها نیز اشاره شده که در این مطالعه تأثیر متوسط یا پایینی برای آنها یافت شد. در برخی مطالعات (۴ و ۱۱) امکان مهاجرت به عنوان یک عامل مهم و مؤثر بر انتخاب پرستاری بیان شده که در این مطالعه بررسی نشده است؛ مطالعه بیشتر در این زمینه می‌تواند زوایای این موضوع را بهتر نشان دهد.

مطالعه حاضر تنها به بررسی عوامل مؤثر بر انتخاب رشته پرستاری و اطلاعات دانشجویان قبل از انتخاب و بعد از تحصیل از دیدگاه آنان در گروهی خاص از دانشجویان این حرفه می‌پردازد، بنابراین تعمیم نتایج به سایر گروه‌های دانشجویان پرستاری باید با احتیاط صورت گیرد. پایین بودن تعداد دانشجویان در بعضی گروه‌ها در برخی تقسیم‌بندی‌ها نظیر کسانی که سابقه

منابع

1. Abdi b. [Awareness of the University Candidates on the Academic Program Selection]. Quarterly journal of Research and Planning in Higher Education. 2007; 13(2): 131-49. [Persian]
2. Sadler JJ. Who wants to be a nurse: motivation of the new generation. J Prof Nurs. 2003; 19(3): 173-5.
3. Zysberg L, Berry DM. Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. Nurs Outlook. 2005; 53(4): 193-8.
4. Mooney M, Glacken M, O'Brien F. Choosing nursing as a career: A qualitative study. Nurse Educ Today. 2008; 28(3): 385-92.
5. Miers ME, Rickaby CE, Pollard KC. Career choices in health care: Is nursing a special case? A content analysis of survey data. Int J Nurs Stud. 2007; 44(7): 1196-209.

6. Lai HL, Lin YP, Chang HK, Chen CJ, Peng TC, Chang FM. Is nursing profession my first choice? A follow up survey in pre-registration student nurses. *Nurse Educ Today*. 2008; 28(6): 768-76.
7. Abbaspour S, Hasanzedeh M. [Motivations for the choice of the nursing course in faculty of nursing in Torbat Heidariyeh]. *Journal of Urmia Nursing And Midwifery Faculty*. 2008; 6(2): 71-4. [Persian]
8. Joolae S, Mehrdad N, Bohrani N. [A survey on nursing student's opinions toward nursing and reasons for giving it up]. *Iranian Journal of Nursing Research*. 2006; 1(1): 21-8.
9. Adib-Hajbaghery M, Dianati M. Undergraduate nursing students' compatibility with the nursing profession. *BMC Med Educ*. 2005; 5(1).
10. Nedjat S, Emami-Razavi H, Rashidian A, Yazdani S, Majdzadeh R. [The Motives of Medical Students in Tehran University for Choosing Medicine Field and their for their Profession: Qualitative versus Quantitative Approach]. *Strides in Development of Medical Education* 2006; 3(1): 1-10. [Persian]
11. Zarghami M, Ghaffari Saravi V, Khalilian AR, Sefidchian AR. [Factors influencing the specialty field choices of medical school graduates]. *Journal of Babol University of Medical Sciences*. 2003; 5(Suppl.2): 18-23. [Persian]

Factors Affecting Discipline (Major) Choice among Newly Admitted Students of Nursing in Kerman University of Medical Sciences

Abbas Abbaszadeh¹, Fariba Borhani², Mohaddeseh Mohsenpour³

Abstract

Introduction: Appraising the factors affecting the choice of nursing major may help to identify and improve incentives for choosing this profession. This study is an endeavor to determine factors affecting the choice of discipline among newly admitted nursing students of Kerman University of Medical Sciences.

Methods: In this descriptive cross sectional study, all newly admitted nursing students in Kerman University of Medical Sciences were entered into study through census (n=82). Data gathering tool was a questionnaire made by researcher. Data was analyzed using independent t test, paired t test, and repeated measure ANOVA.

Results: According to the students, the most effective reason for choosing nursing was “eager to help people” and the least effective one was “having experience of health care before education”. Personal and professional factors were the foremost reason for choosing this discipline. Comparing the effect of three domains of personal (61.67%), environmental (38%), and professional (62.33%) on choosing the discipline revealed a significant statistical difference ($p<0.001$).

Conclusion: Students’ parallel attention to personal and professional factors in choosing the discipline compared to trivial effect of environmental factors, implies that volunteers have considered their own interests and the characteristics of the profession rather than external (improper) factors. The extensive effect of professional factors shows that it is possible to attract more interested and motivated students to this discipline via the modification of these factors.

Keywords: Discipline choice, nursing student, educational counseling, study motivation

Addresses:

¹ Associate Professor, Department of Adults’ Nursing & Physiology Research Center, School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran. E-mail: aabaszadeh@hotmail.com

² Assistant Professor, Department of Adults’ Nursing School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran. E-mail: faribaborhani@msn.com

³ (✉) Instructor, Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Sabzevar University of Medical Sciences, Sabzevar, Iran. E-mail: mohsenpour_m81@yahoo.com